

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2018
(OR. en)

9437/18

ECOFIN 520
UEM 198
SOC 334
EMPL 268
COMPET 391
ENV 374
EDUC 223
RECH 246
ENER 197
JAI 535

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 9199/18 - COM(2018) 405 final

Θέμα: Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Γερμανίας για το 2018 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Γερμανίας για το 2018

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως αναθεωρήθηκε και εγκρίθηκε από διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου, με βάση την πρόταση COM(2018) 405 final της Επιτροπής.

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Γερμανίας για το 2018

και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Γερμανίας για το 2018

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών², και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 22 Νοεμβρίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018 σχετικά με τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Λήφθηκε δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 22 Νοεμβρίου 2017, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Γερμανία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπειριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 14 Μαΐου 2018 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ³ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ»).
- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, η Γερμανία θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αποτυπώνεται στις κατωτέρω συστάσεις 1 και 2.

³ ΕΕ C 179 της 25.5.2018, σ. 1.

- (3) Η έκθεση χώρας του 2018 για τη Γερμανία δημοσιεύθηκε στις 7 Μαρτίου 2018. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Γερμανίας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 11 Ιουλίου 2017⁴, η συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Γερμανίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπειριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν επίσης στις 7 Μαρτίου 2018. Από την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Γερμανία παρουσιάζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, το σταθερά υψηλό πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έχει διασυννοριακό αντίκτυπο και αντανακλά το υποτονικό επίπεδο των επενδύσεων σε σχέση με την αποταμίευση τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα. Το πλεόνασμα, το οποίο σε μεγάλο βαθμό είναι με τρίτες χώρες, έχει περιοριστεί ελαφρώς από το 2016 και αναμένεται να μειωθεί σταδιακά λόγω ανάκαμψης της εσωτερικής ζήτησης κατά τα επόμενα έτη, ενώ παράλληλα θα παραμείνει σε ιστορικά υψηλά επίπεδα κατά την περίοδο που καλύπτουν οι προβλέψεις. Μολονότι επί του παρόντος σημειώνεται μετατόπιση προς την ανάπτυξη με βάση την εγχώρια ζήτηση, τόσο η κατανάλωση όσο και οι επενδύσεις παραμένουν συγκρατημένες ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρά τις ευνοϊκές κυκλικές και χρηματοδοτικές συνθήκες και τις ανάγκες επενδύσεων σε υποδομές, για τις οποίες υπάρχουν δημοσιονομικά περιθώρια. Αν και έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα για την ενίσχυση των δημόσιων επενδύσεων, οι προσπάθειες αυτές δεν έχουν ακόμη οδηγήσει σε βιώσιμη ανοδική τάση των δημόσιων επενδύσεων ως ποσοστού του ΑΕΠ. Επίσης περιορισμένη υπήρξε και η πρόοδος που σημειώθηκε όσον αφορά την εφαρμογή των συστάσεων σε άλλους τομείς.
- (4) Η Γερμανία υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 στις 30 Απριλίου 2018 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 στις 19 Απριλίου 2018. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

⁴ ΕΕ C 261 της 9.8.2017, σ. 1.

- (5) Οι σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις λήφθηκαν υπόψη κατά τον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων («ΕΔΕΤ») για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵, όπου είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο θα κάνει χρήση αυτής της διάταξης σε κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

(6) Η Γερμανία επί του παρόντος υπάγεται στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος. Στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2018, η κυβέρνηση θέτει ως στόχο την επίτευξη δημοσιονομικού πλεονάσματος μεταξύ 1 και 1 ½ % του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2018-2021. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος — που συνίσταται σε διαρθρωτικό έλλειμμα 0,5 % του ΑΕΠ — εξακολουθεί να τηρείται με ένα περιθώριο απόκλισης καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας, ο δείκτης του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί σταδιακά στο 53 % το 2021. Ενώ στο πρόγραμμα σταθερότητας απαριθμούνται και περιγράφονται διάφορα προβλεπόμενα μέτρα από τη συμφωνία του συνασπισμού του Μαρτίου του 2018, τα οποία ανέρχονται γενικά σε περίπου 1½ % του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2018-2021, δεν έχουν ακόμη συμπεριληφθεί στις προβολές του προγράμματος σταθερότητας, διότι δεν έχουν ακόμη εγκριθεί. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβλέψεις, και το οποίο δεν έχει επικυρωθεί από ανεξάρτητο όργανο, είναι ρεαλιστικό⁶. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής για το 2018, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα της τάξης του 1,2 % του ΑΕΠ περίπου το 2018 και 1,0 % του ΑΕΠ το 2019, υπερβαίνοντας έτσι τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο. Το δημόσιο χρέος προβλέπεται να παραμείνει σε σταθερή πτωτική πορεία. Συνολικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Γερμανία προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2018 και το 2019. Ταυτόχρονα, με παράλληλη τήρηση του μεσοπρόθεσμου στόχου, εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο για τη χρήση δημοσιονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών, ώστε να επιτευχθεί σταθερή ανοδική πορεία των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, ιδιαίτερα στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία.

⁶ Σύμφωνα με τον κανονισμό σχετικά με τις οικονομικές προβλέψεις της ομοσπονδιακής κυβέρνησης (*Vorausschätzungsverordnung*) που εξέδωσε το Υπουργείο Οικονομίας και Ενέργειας σε συμφωνία με το Υπουργείο Οικονομικών και ο οποίος είναι σε ισχύ από τον Ιούλιο του 2018, η ομάδα έργου για τις κοινές οικονομικές προβλέψεις (*Gemeinschaftsdiagnose*) ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο όργανο, αρμόδιο για την αξιολόγηση των οικονομικών προβλέψεων στις οποίες βασίζονται τα σχέδια δημοσιονομικών προγραμμάτων και προγραμμάτων σταθερότητας κατά την έννοια του νόμου για τις οικονομικές προβλέψεις (*Vorausschätzungsgesetz*).

- (7) Οι πραγματικές δημόσιες επενδύσεις αυξήθηκαν σημαντικά κατά την περίοδο 2015-2017. Η τάση αυτή αντικατοπτρίζει τις προσπάθειες της κυβέρνησης για την ενίσχυση των επενδύσεων. Οι δημόσιες επενδύσεις ανακάμπτουν αλλά η αύξηση, ως ποσοστό του ΑΕΠ, είναι ακόμα περιορισμένη, και εξακολουθεί να υπάρχει σημαντική καθυστέρηση σε επίπεδο δήμων, η οποία εκτιμάται σε 4 % του ΑΕΠ. Το κεφαλαιακό απόθεμα του Δημοσίου συνεχίζει να μειώνεται ως ποσοστό του ΑΕΠ, λόγω των αρνητικών καθαρών επενδύσεων σε επίπεδο δήμων (περίπου 6 δισεκατ. EUR ετησίως κατά την περίοδο 2010-2016). Για την κάλυψη της υστέρησης των επενδύσεων σε επίπεδο δήμων θα απαιτηθούν πρόσθετες ετήσιες δημόσιες επενδύσεις ύψους 0,3 % του ΑΕΠ κατά την επόμενη δεκαετία. Οι επενδύσεις ως ποσοστό του κεφαλαιακού αποθέματος τους δημοσίου και οι δημόσιες επενδύσεις ως ποσοστό των δημοσίων δαπανών είναι χαμηλότερες από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Το 2017 άρχισε η λειτουργία του οργανισμού που συστάθηκε για τη στήριξη των δημοσίων επενδύσεων σε επίπεδο δήμων, αλλά απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την αντιμετώπιση της υστέρησης των επενδύσεων. Σε συνδυασμό με την ευνοϊκή δημοσιονομική θέση προκύπτει ότι υπάρχουν περιθώρια για αύξηση των επενδύσεων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, ιδίως σε επίπεδο περιφερειών και δήμων.
- (8) Οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση παρέμειναν στο 4,2 % του ΑΕΠ το 2016, κάτω από τον μέσο όρο του 4,7 % στην Ένωση. Οι δαπάνες για την εκπαίδευση και την έρευνα παρέμειναν στο 9,0 % του ΑΕΠ το 2016, υπολειπόμενες του εθνικού στόχου του 10 %. Αυτή η διαφορά αντιστοιχεί σε εκτιμώμενο επενδυτικό κενό ύψους περίπου 33 δισ. EUR. Ενώ οι δαπάνες για την εκπαίδευση αυξήθηκαν σε πραγματικούς όρους, εξακολουθεί να υπάρχει σημαντική υστέρηση των επενδύσεων. Ταυτόχρονα, προκειμένου να αντιμετωπιστούν προκλήσεις όπως η αύξηση του αριθμού των μαθητών, η έλλειψη εκπαιδευτικών και η περαιτέρω επέκταση της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας θα απαιτηθεί η κατάλληλη δημόσια χρηματοδότηση. Οι πρόσθετες δαπάνες για την εκπαίδευση, καθώς και για την έρευνα και την καινοτομία, είναι ζωτικής σημασίας για τη δυνητική ανάπτυξη της Γερμανίας.

- (9) Η ψηφιοποίηση της γερμανικής οικονομίας προχωρά με αργούς ρυθμούς και η χώρα βρίσκεται αντιμέτωπη με σημαντικές προκλήσεις. Είναι προφανές το ψηφιακό χάσμα μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών όσον αφορά την κάλυψη για ταχεία πρόσβαση (πρόσβαση επόμενης γενιάς έως και 30 Mbit) στο διαδίκτυο (μόλις 54 % στις αγροτικές περιοχές). Η Γερμανία υστερεί στην ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας (> 100 Mbit). Μόνο ένα μικρό ποσοστό του εδάφους της Γερμανίας (7,3 %) καλύπτεται από δίκτυα πρόσβασης που βασίζονται σε οπτικές ίνες, σε σύγκριση με ποσοστό 26,8 % κατά μέσο όρο στην Ένωση. Αντιθέτως, η αναβάθμιση των υφιστάμενων δικτύων χάλκινων καλωδίων («διανυσμάτωση») εξακολούθησε να είναι η κυρίαρχη τεχνολογική λύση που επιλέγει ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης. Πολλές υπηρεσίες εξαρτώνται από τη συνδεσιμότητα πολύ υψηλής ταχύτητας και το 2017 25,3 % των γερμανικών επιχειρήσεων έκριναν ότι οι συνδέσεις τους είναι υπερβολικά αργές για τις πραγματικές επιχειρηματικές τους ανάγκες. Η έλλειψη της εν λόγω συνδεσιμότητας συνιστά ανασταλτικό παράγοντα για τις επενδύσεις, ιδίως για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, πολλές από τις οποίες βρίσκονται σε αγροτικές και ημιαγροτικές περιοχές. Οι επιδόσεις στις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και στην ηλεκτρονική υγεία υπολείπονται επίσης του μέσου όρου της Ένωσης.
- (10) Οι επενδύσεις των επιχειρήσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη αυξάνονται και η Γερμανία προσεγγίζει την επίτευξη του στόχου της για την ένταση την έρευνας και ανάπτυξης σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Ωστόσο, οι επενδύσεις συγκεντρώνονται όλο και περισσότερο στις μεγάλες επιχειρήσεις και στον μεταποιητικό τομέα υψηλής και μεσαίας τεχνολογίας, ενώ η συμβολή των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων υποχωρεί. Έχουν ληφθεί ορισμένα μέτρα προκειμένου να ενισχυθεί η επιχειρηματική δραστηριότητα, ιδίως μέσω της προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων σε επιχειρηματικά κεφάλαια. Ωστόσο, η γερμανική αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων εξακολουθεί να είναι λιγότερο ανεπτυγμένη από τις αγορές άλλων πρωτοπόρων χωρών στον τομέα της καινοτομίας διεθνώς.

- (11) Παρά τις ορισμένες βελτιώσεις που επήλθαν τα τελευταία έτη, το φορολογικό σύστημα της Γερμανίας παραμένει μη αποδοτικό, ιδίως διότι είναι πολύπλοκο και στρεβλώνει τη λήψη αποφάσεων, π.χ. σχετικά με τις επενδύσεις, τη χρηματοδότηση και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Η Γερμανία δίνει σχετικά μεγάλη έμφαση στην άμεση φορολογία για την αύξηση των εσόδων και υπάρχει περιθώριο για μείωση της στρεβλωτικής άμεσης φορολογίας ή για στροφή προς λιγότερο στρεβλωτικούς φόρους στην ακίνητη περιουσία, την κληρονομία και την κατανάλωση. Το επίπεδο φόρων και κοινωνικών εισφορών επί του εισοδήματος από απασχόληση ήταν το έκτο υψηλότερο στην Ένωση το 2015. Το κόστος του κεφαλαίου και ο πραγματικός μέσος συντελεστής φορολόγησης εταιρειών, που διαφέρουν μεταξύ των περιφερειών, είναι από τα υψηλότερα στην Ένωση (28,2 % ως εθνικό συγκεντρωτικό μέγεθος, σε σύγκριση με μέσο όρο 20,9 % στην Ένωση). Λόγω της αλληλεπίδρασης μεταξύ του φόρου εισοδήματος εταιρειών, των τοπικών εμπορικών φόρων και της εισφοράς αλληλεγγύης, το σύστημα φορολόγησης των εταιρειών είναι σύνθετο, συνεπάγεται υψηλό κόστος των φορολογικών υπηρεσιών και στρεβλώνει το επίπεδο και την τοποθεσία των επενδύσεων. Επιπλέον, ο φόρος εισοδήματος εταιρειών στρεβλώνει τις αποφάσεις χρηματοδότησης, με μια μεροληπτική μεταχείριση υπέρ της χρηματοδότησης με δανειακά κεφάλαια. Αυτή η μεροληπτική μεταχείριση είναι η έβδομη υψηλότερη στην Ένωση. Η μείωση του κόστους κεφαλαίου επί των ιδίων κεφαλαίων θα μπορούσε να ενισχύσει τις ιδιωτικές επενδύσεις και τη σχετικά ανεπαρκώς ανεπτυγμένη αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων. Επιπλέον, οι διατάξεις για η μεταφορά των ζημιών εξακολουθούν να είναι σχετικά αυστηρές, περιορίζοντας το ποσό στο 60 % του φορολογητέου εισοδήματος για ένα συγκεκριμένο έτος.
- (12) Η νομοθεσία στη Γερμανία εξακολουθεί να είναι πολύ περιοριστική, ιδίως όσον αφορά τις επιχειρηματικές υπηρεσίες, τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα και τις διοικητικές διατυπώσεις για τη διασυννοριακή παροχή υπηρεσιών. Οι βασικοί περιορισμοί αφορούν, μεταξύ άλλων, τη νομική μορφή και την εταιρική συμμετοχή. Τα ποσοστά διαρροής σε βασικούς τομείς επιχειρηματικών υπηρεσιών, όπως είναι οι νομικές, οι λογιστικές και οι αρχιτεκτονικές δραστηριότητες, καθώς και οι δραστηριότητες των μηχανικών, είναι κάτω από τον μέσο όρο της Ένωσης, ενώ οι ακαθάριστοι λειτουργικοί συντελεστές σε αυτούς τους τομείς είναι πάνω από τον μέσο όρο, γεγονός που υποδηλώνει μείωση των ανταγωνιστικών πιέσεων. Λόγω του ρόλου των υπηρεσιών ως ενδιάμεσων εισροών, η λιγότερο περιοριστική ρύθμιση των υπηρεσιών αυξάνει την παραγωγικότητα στις βιομηχανίες έντασης υπηρεσιών επομένου σταδίου.

- (13) Οι επιδόσεις της Γερμανίας στην αγορά εργασίας ήταν ιδιαίτερα υψηλές. Η ανεργία μειώθηκε στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο του 3,6 % το τέταρτο τρίμηνο του 2017 και η απασχόληση έφθασε στο 79,8 %. Το ποσοστό ανεργίας των νέων (6,8 % το 2017) είναι από τα χαμηλότερα στην Ένωση. Η Γερμανία αντιμετωπίζει αυξανόμενη έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, ενώ το δυναμικό ορισμένων ομάδων για την αγορά εργασίας εξακολουθεί να μην χρησιμοποιείται επαρκώς. Το ποσοστό των ατόμων που εργάζονται με σχέση μερικής απασχόλησης, ιδίως οι γυναίκες, καθώς και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και τα άτομα που εκτελούν καθήκοντα παροχής φροντίδας, είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ένωση. Για τις γυναίκες, στους βασικούς παράγοντες περιλαμβάνονται τα αντικίνητρα για εργασία πέραν του ωραρίου, σε συνδυασμό με την έλλειψη επαρκών παιδικών σταθμών και ολοήμερων σχολείων. Οι ειδικοί φορολογικοί κανόνες, ιδίως για τα δεύτερα εργαζόμενα μέλη της οικογένειας και τους χαμηλόμισθους, και οι επιπτώσεις εγκλωβισμού που έχει το κατώτατο όριο αμοιβής ύψους 450 EUR το οποίο ισχύει για τις θέσεις μικροαπασχόλησης (mini-jobs) δημιούργησαν περαιτέρω αντικίνητρα για εργασία πέραν του ωραρίου. Η Γερμανία έχει μία από τις υψηλότερες φορολογικές επιβαρύνσεις για τους χαμηλόμισθους, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι γυναίκες. Το υψηλό ποσοστό των γυναικών που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης συνοδεύεται από ένα από τα μεγαλύτερα χάσματα μεταξύ των φύλων στην εργασία μερικής απασχόλησης στην Ένωση (37,5 % έναντι μέσου όρου της Ένωσης 23,1 %). Αυτό συμβάλλει στην ύπαρξη πολύ μεγάλου μισθολογικού χάσματος μεταξύ των δύο φύλων στη Γερμανία.
- (14) Η αύξηση των ονομαστικών μισθών παρέμεινε συγκρατημένη το 2017, στο 2,4 %, παρά τα άνευ προηγουμένου χαμηλά ποσοστά ανεργίας και το υψηλό ποσοστό κενών θέσεων εργασίας. Αυτό το σχετικά χαμηλό ποσοστό οφείλεται εν μέρει στην αργή αύξηση της παραγωγικότητας στον τομέα των υπηρεσιών, τη χαμηλή κάλυψη από συλλογικές διαπραγματεύσεις σε ορισμένους τομείς και τη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας. Η αντίδραση στην αύξηση του πληθωρισμού ήταν περιορισμένη και η αύξηση των πραγματικών μισθών μειώθηκε από 1,8 % το 2016 στο 0,7 % το 2017. Οι συλλογικές συμβάσεις από τις αρχές του 2018 μπορεί να οδηγήσουν σε ορισμένη επιτάχυνση των μισθολογικών αυξήσεων· αξίζει να παρακολουθούνται οι εξελίξεις στον τομέα αυτό. Το ποσοστό των χαμηλόμισθων παραμένει υψηλό και υπάρχει περιθώριο για αυξήσεις του αριθμού των ωρών εργασίας σε χαμηλότερα δεκατημόρια αμοιβών. Η αύξηση της μετανάστευσης δεν εμπόδισε την αύξηση των μισθών στα τμήματα του πληθυσμού που λαμβάνουν χαμηλότερες αποδοχές. Η εισαγωγή του νομοθετικά κατοχυρωμένου γενικού κατώτατου μισθού το 2015, και η επακόλουθη αύξησή του το 2017, οδήγησαν σε μισθολογικές αυξήσεις στο κατώτατο σημείο της κατανομής. Επιπλέον των μισθολογικών αυξήσεων, στον τρέχοντα γύρο των μισθολογικών διαπραγματεύσεων οι κοινωνικοί εταίροι εστιάζουν στην ελαστικότητα του χρόνου εργασίας.

- (15) Η Γερμανία διαθέτει σε γενικές γραμμές στέρεο σύστημα κοινωνικής προστασίας. Ωστόσο, ο κίνδυνος της φτώχειας για το σύνολο του πληθυσμού αυξανόταν σταθερά έως το 2015, έως ότου η τάση αντιστράφηκε ελαφρώς το 2016. Η εισοδηματική ανισότητα άρχισε επίσης να φθίνει το 2015, παρουσιάζοντας ελαφρά μείωση στον λόγο πεμπτημορίων εισοδήματος (S80/S20) χάρη στη βελτίωση του εισοδήματος των φτωχότερων νοικοκυριών. Η πρόσφατη βελτίωση της φτώχειας των εργαζομένων το 2016 ήταν επίσης περιορισμένη και ωφέλησε μόνο τους άνδρες.
- (16) Η Γερμανία μπορεί να βελτιώσει την παραμονή των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας στην αγορά εργασίας, πράξη που θα ενίσχυε το εισόδημα γήρατος, θα τόνωνε τη δυνητική παραγωγή, θα συνέβαλε στην προσαρμογή σε μια περιορισμένη αγορά εργασίας και θα μείωνε την ανάγκη προληπτικής αποταμίευσης για τα γηρατειά. Οι κίνδυνοι για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα είναι επί του παρόντος χαμηλοί, σε μεγάλο βαθμό λόγω του σχετικά υψηλού πρωτογενούς πλεονάσματος. Ωστόσο, η Γερμανία αναμένεται να σημειώσει μία από τις μεγαλύτερες αυξήσεις των συνταξιοδοτικών δαπανών στην Ένωση έως το 2070, σύμφωνα με την έκθεση του 2018 για τη δημογραφική γήρανση. Ο κίνδυνος της φτώχειας στην τρίτη ηλικία (δηλαδή άνω των 65), που ανερχόταν σε 17,6 % το 2016, ήταν υψηλότερος από τον μέσο όρο της Ένωσης που είναι 14,7 %. Η μελλοντική επιδείνωση της επάρκειας των συντάξεων στον εκ του νόμου προβλεπόμενο πρώτο πυλώνα αναμένεται να αυξήσει τον κίνδυνο φτώχειας στην τρίτη ηλικία, ιδίως για τους χαμηλόμισθους, τα άτομα με άτυπες συμβάσεις και όσους έχουν χρονικά διαστήματα εκτός αγοράς εργασίας στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Το συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των δύο φύλων είναι ένα από τα μεγαλύτερα στην Ένωση. Ταυτόχρονα, ενώ το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων ηλικίας 60 έως 64 ετών (58,4 % το 2017) συγκαταλεγόταν στα υψηλότερα στην Ένωση, το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων ηλικίας 65 έως 69 ετών ήταν στο μεσαίο ένα τρίτο των κρατών μελών (16,1 %).

- (17) Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο εξακολουθεί να αποτελεί κατεξοχήν καθοριστικό παράγοντα για τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και την ένταξη στην αγορά εργασίας. Στην επιστήμη, συνεισφέρει σε διαφορά επιδόσεων τριών ετών σχολικής φοίτησης μεταξύ των χαμηλότερων και των υψηλότερων κοινωνικών τεταρτημορίων σύμφωνα με το Πρόγραμμα Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών το 2015. Τα εθνικά στοιχεία επιβεβαιώνουν τη σημαντική συσχέτιση επίσης για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Υφίστανται ιδιαίτερες προκλήσεις για τους μαθητές και σπουδαστές που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Σε σύγκριση με τους γηγενείς μαθητές και σπουδαστές, έχουν πολύ μεγαλύτερες πιθανότητες να σημειώσουν χαμηλές επιδόσεις σε βασικές δεξιότητες και να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο ή να αποχωρήσουν από το πανεπιστήμιο. Επίσης το δυναμικό των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών για την αγορά εργασίας δεν αξιοποιείται πλήρως. Το 2017 το ποσοστό απασχόλησης των υπηκόων τρίτων χωρών (20-64 ετών) ήταν πάνω από 27 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο ποσοστό για τους Γερμανούς υπηκόους (σχεδόν 32 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερο στην περίπτωση των γυναικών υπηκόων τρίτων χωρών). Η συμμετοχή των εργαζομένων στην εκπαίδευση ενηλίκων προβληματίζει σχετικά τις μελλοντικές επιδόσεις τους στην αγορά εργασίας, ιδίως όσον αφορά τους 7,5 εκατομμύρια ενήλικες με χαμηλή ειδίκευση που δεν διαθέτουν βασικές δεξιότητες ανάγνωσης και γραφής.
- (18) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Γερμανίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2018 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς τη Γερμανία τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στη Γερμανία αλλά και τον βαθμό στον οποίο συμμορφώνονται με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (19) Λαμβάνοντας υπόψη την παρούσα αξιολόγηση, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 και είναι της γνώμης⁷ ότι η Γερμανία αναμένεται να συμμορφωθεί με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.
- (20) Με βάση την εμπειριστατωμένη επισκόπηση της Επιτροπής και την παρούσα αξιολόγηση, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018. Οι συστάσεις του βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στις συστάσεις 1 και 2 κατωτέρω,

⁷ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Γερμανία να λάβει μέτρα το 2018 και το 2019 προκειμένου:

1. Παράλληλα με την τήρηση του μεσοπρόθεσμου στόχου, να κάνει χρήση δημοσιονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών για την επίτευξη σταθερής ανοδικής πορείας των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, και ειδικότερα στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία σε όλα τα επίπεδα της κρατικής διοίκησης, ιδίως σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Να εντείνει τις προσπάθειες ώστε να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα ευρυζωνικών υποδομών πολύ υψηλής χωρητικότητας σε ολόκληρη τη χώρα. Να αυξήσει την αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος και να το καταστήσει ευνοϊκότερο έναντι των επενδύσεων. Να ενισχύσει τον ανταγωνισμό όσον αφορά τις επιχειρηματικές υπηρεσίες και τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα.
2. Να μειώσει τα αντικίνητρα για περισσότερες ώρες εργασίας, μεταξύ άλλων την υψηλή φορολογική επιβάρυνση, ιδίως για τους χαμηλόμισθους και για τα δεύτερα εργαζόμενα μέλη της οικογένειας. Να λάβει μέτρα για την προώθηση της παράτασης του επαγγελματικού βίου. Να δημιουργήσει προϋποθέσεις για την προώθηση μεγαλύτερης αύξησης των μισθών, με παράλληλο σεβασμό του ρόλου των κοινωνικών εταίρων. Να βελτιώσει τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και τις δεξιότητες των μειονεκτουσών ομάδων.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος